

Đền Nhạn Tháp

Khách thăm Làng Sen quê Bác, đi tiếp sang phía nam khoảng ba km là đến đền Nhạn Tháp ở xã Hồng Long. Ngôi đền xây trên sườn đồi gần đê sông Lam. Theo một số tài liệu lịch sử và các cụ cao tuổi trong vùng, thì đền có từ thời Lý, được trùng tu lớn vào thời Nguyễn, để tưởng nhớ Lý Nhật Quang (con thứ tám của Vua Lý Thái Tổ) - là người có học vấn, văn võ song toàn, giàu lòng nhân ái, người khởi xướng và tổ chức đắp đê ngăn lũ sông Lam.

Hơn hai mươi năm làm quan ở đây, với lòng thương dân và tầm nhìn xa rộng, Lý Nhật Quang đã khai phá đất hoang, mở mang đường sá, trao đổi mua bán hàng hóa, đắp đê ngăn lũ lụt, nhất là lũ sông Lam. Để tưởng nhớ công lao của ông, dân trong vùng đã lập đền thờ.

Đền Nhạn Tháp gồm hai tòa: bái đường và hậu cung, bố trí theo kiểu chữ đình. Nghệ thuật điêu khắc với nhiều mảng chạm lõng, chạm nổi trên các hiện vật, đồ thờ cúng rất có thần và hấp dẫn. Đền còn là nơi lưu giữ nhiều tài liệu, hiện vật quý, như hệ thống chữ viết trên các ấn biểu, các bức đại tự, các câu đối, các mảng chạm, kiệu rồng và nhiều đồ lễ khác.

Bên phải đền, cách tường của nhà bái đường có di tích Tháp Nhạn. Di tích này đã được Viện Khảo cổ học Việt Nam đến thám sát và tiến hành khai quật hai đợt. Kết quả khai quật đã bóc được toàn bộ phế tích chân móng tháp và thu được nhiều hiện vật quý, như 290 loại gạch có kích cỡ, kiểu dáng hoa văn và độ nung khác nhau; một hộp kim loại có hai lớp: Lớp ngoài bằng đồng, lớp trong bằng kim loại màu vàng, dài 8 cm, rộng 5,5 cm, cao 5 cm, chung quanh có trang trí hoa văn, trong hộp đựng than tro và xá lý, v.v.

Trải thời gian, mưa nắng và chiến tranh, đền Nhạn Tháp đã bị mất mát một số hiện vật và hư hỏng một số chi tiết kiến trúc. Năm 1990, nhân dân và chính quyền xã Hồng Long đã góp công, của, thuê thợ khéo tay sửa chữa. Đền Nhạn Tháp được Bộ Văn hóa-Thông tin công nhận là Di tích lịch sử và kiến trúc - nghệ thuật. Từ đó đến nay, đền Nhạn Tháp vẫn giữ được vẻ đẹp thoáng đấng cổ xưa, hiếm thấy ở một vùng dọc tả ngạn sông Lam. Hằng năm vào ngày rằm tháng ba âm lịch, nhân dân trong vùng tổ chức lễ hội tại đền để tưởng niệm Lý Nhật Quang có công với nước, với địa phương, khơi dậy truyền thống trọng đạo nghĩa tốt đẹp "uống nước nhớ nguồn" và những phong tục văn hóa lành mạnh vốn có từ xa xưa ở vùng này. Nếu như đền Nhạn Tháp được tôn tạo, bảo vệ sẽ là một điểm du lịch hấp dẫn trong quần thể di tích quý bên cạnh Làng Sen (chỉ cách ba km về phía nam), đền Mai Hắc Đế (khoảng bảy km về phía tây), Nhà lưu niệm Phan Bội Châu (hơn bốn km ngược theo đê 42).